

گزارش خبرنگار اعزامی پانا به نطنز

صفر سانتریفیوژهای نطنز به غرب رسید

تهران (پانا) - سومین مهلت ۶۰ روزه ایران برای کاهش تعهدات برجامی به پایان رسید و دقیقا یک روز مانده به پایان این مهلت، علی اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، در بازدید از سایت مجتمع غنی سازی نطنز که با حضور خبرنگاران انجام شد کاهش تعهدات ایران را به نمایش گذاشت.

سومین گام ایران بند ۳۹ برجام و ماشین‌های سانتریفیوژ را نشانه گرفته بود. آنچه بهروز کمالوندی ۶۰ روز پیش در بیان بخشی از جزئیات آن گفته بود: گازدهی ماشین‌های سانتریفیوژهای آی&ZWNJ; آر۶ را به صورت زنجیره ۲۰ تایی، راه‌های سانتریفیوژهای آی&ZWNJ; آر۲ ام و ماشین آی آر ۵، راه‌های سانتریفیوژهای آی&ZWNJ; آر۱۶۴ تایی آی&ZWNJ; آر۴، زنجیره‌های سانتریفیوژهای آی&ZWNJ; آر۱۶۴ تایی آی&ZWNJ; آر۲ ام و زنجیره میانی سانتریفیوژ آی&ZWNJ; آر۵ اس از جمله اقداماتی است که ایران در گام سوم کاهش تعهدات برجامی اجرا خواهد کرد.

علی اکبر صالحی دیروز در سالن تحقیق و توسعه نطنز که به SA معروف است عملیاتی شدن همه این اقدامات را تشریح کرد.

سالن SA نطنز جنگل انبوهی از انواع سانتریفیوژ بود، سانتریفیوژهای جدید و گول تازه IR۹ که سقف سالن نتوانسته بود بلندایش را تاب بیاورد و گوشه‌های آی&ZWNJ; ای از سقف را باز کرده بودند تا سانتریفیوژ تازه ایران که به تنهایی ۵۰ سو تولید می‌کند در سالن جا شود.

صالحی در سالنی که به شدت تدابیر امنیتی در آن لحاظ شده بود تا دستگاه‌ها دچار آلودگی نشوند درباره تک تک ۱۵ نوع سانتریفیوژ جدید توضیح داد و گفت که هیچ گاه فعالیت سازمان انرژی اتمی متوقف نشده، که اگر چنین بود ما نمی‌توانستیم طی دو ماه بیش از ۲ هزار و ۶۶۰ سو به ظرفیت عملیاتی که ۶ هزار سو است اضافه کنیم. اکنون میزان ظرفیت ما به ۸ هزار و ۶۶۰ سو رسیده و تولید اورانیوم ما که پیش از گام سوم حدود ۴۵۰ گرم در روز بود اکنون به بیش از ۵ هزار گرم در روز رسیده است.

سالن SA و همه سانتریفیوژها

سانتریفیوژ IR۹ با ظرفیت غنی سازی ۵۰ سو که البته هنوز گازدهی نشده است از دستاوردهای مهم دو ماه اخیر بود. سانتریفیوژ IR۷ که گازدهی شده است و سانتریفیوژ IR۶smo که ۱۳ ماشین داشت و سانتریفیوژ IR۶s با ظرفیت ۷۰ سو غنی سازی.

سانتریفیوژ IR۶m با ظرفیت ۱۲ سو گازدهی شده بود، سانتریفیوژ IRs با ظرفیت ۱۲ سو در حال چرخش بود.

IR۷ سانتریفیوژی با ظرفیت غنی‌سازی آی&ZWNJ; آر۲۰ سو و البته از خانواده IR۸ شامل IR۸s با ۹ سو و IR۸B با ۱۵ سو نیز به صورت نمادین رونمایی شد.

صالحی گفت که سانتریفیوژهای IR۶، IR۴ و IR۸ هر کدام سه خانواده دارند و می‌توانیم سانتریفیوژ با ظرفیت غنی‌سازی آی&ZWNJ; آر۱۰۰ سو نیز طراحی کنیم. IRm;

زمانی که این انبوه سانتریفیوژ که نماد قدرت دانشمندان ایرانی بود در مقابل خبرنگاران قرار گرفت، رئیس سازمان انرژی اتمی زبان به گلایه گشود. کسانی که ادعا می کنند «صنعت هسته‌ای ایران نابود شده است»؛ باید بگویند پس این دستاوردها چیست؟

صالحی گفت در حالی که قبل از برجام روزانه ۶ الی ۷ هزار گرم تولید اورانیوم غنی شده داشتیم امروز و در عرض دو ماه به ۵ هزار گرم رسیده است.

واکنش اروپا و آمریکا

اما آنچه که دیروز در نطنز از چشم و قلم خبرنگاران به جهان مخابره شد، واکنش بسیار سریع غرب و آمریکا را به دنبال داشت.

در حالی که رئیس سازمان انرژی اتمی ایران در نشست خبری بعد از بازدید نطنز به صراحت اعلام کرد که همه اقدامات ایران مرحله به مرحله به آژانس بین المللی انرژی اتمی اعلام شده و تأیید آژانس را دریافت کرده است، مایا کوچیانچک، سخنگوی فدریکو موگرینی، هماهنگ‌کننده سیاست خارجی اروپا در واکنش به اقدام تازه ایران به راه‌اندازی سانتریفیوژهای جدید از جمهوری اسلامی خواست که تصمیم خود را پس گرفته و به تعهداتش در قبال برجام وفادار بماند.

از زمان خروج آمریکا از توافق هسته‌ای اروپا با وجود تعهد به ایران قادر نبوده است به هیچ یک از تعهدات برجامی خود عمل کند و با این حال سخنگوی موگرینی می‌گوید: «ایران پس از خروج آمریکا از برجام ۱۴ ماه تمام به این توافق پایبند بود و اتحادیه اروپا نیز تا زمانی که جمهوری اسلامی به تعهدات خود در زمینه فعالیت‌های هسته‌ای وفادار بماند، پایبندی خود را حفظ خواهد کرد».

سخنگوی آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد نیز ایران را به پایبندی به تعهدات مربوط به توافق هسته‌ای تشویق کرد. او در حالی که صالحی در نشست خبری خود اعلام کرده بود که ایران در لحظه می‌تواند غنی‌سازی خود را به ۲۰ درصد برساند افزود که غنی‌سازی فراتر از میزان تعیین‌شده در برجام از لحاظ اقتصادی نیز به ایران کمکی نخواهد کرد.

هایکو ماس، وزیر امور خارجه آلمان نیز از اقدام ایران به تسریع و افزایش غنی‌سازی اورانیوم انتقاد کرد و آن را خطری برای توافق هسته‌ای خواند.

به گفته هایکو ماس ایران سانتریفیوژهایی بسیار پیشرفته ساخته است که با آنچه در توافق هسته‌ای تعیین شده، مغایرت دارد.

اما واکنش آمریکا به این موضوع در حالی که این کشور با خروج از توافق هسته‌ای که تأیید شورای امنیت سازمان ملل متحد را دارد نقض فاحش حقوق بین‌الملل را به همراه داشته است و با تحریم‌های اقتصادی علیه ایران، به روایت محمد جواد ظریف، به تروریسم اقتصادی ضد مردم ایران را دامن می‌زند، جالب‌ترین واکنش بود.

برایان هوک، رئیس گروه اقدام ایران در وزارت امور خارجه آمریکا این اقدام جمهوری اسلامی را «باج‌خواهی هسته‌ای» دانست.

برایان هوک در گفت‌وگو با شبکه خبری الجزیره مدعی شد: «ایران از تصمیمات هسته‌ای برای ترساندن کشورهای اروپایی استفاده می‌کند و آمریکا این کار را باج‌خواهی اتمی می‌نامد».

او همچنین افزود: «اقدام امروز (دوشنبه) ایران در راه و اندازهی سانتریفیوژهای جدید و پیچیده، گامی در مسیر اشتباه بود.»

آمریکا البته به این اظهار نظر بسنده نکرد. واشنگتن که مدعی است اقدام ایران «باچ و خواهی» است، تحریم تازه‌ای را علیه مقام‌های ایرانی اعمال کرد.

در بیانیه‌ای که وزارت خزانه‌داری آمریکا در این ارتباط منتشر کرده، به نقل استیون منوچین، وزیر خزانه‌داری این کشور آمده است که این وزارتخانه «جمعی از مقام‌های انتصابی اطراف رهبر ایران» را در روز ۱۳ آبان همزمان با سالگرد «اشغال سفارت آمریکا در ایران» هدف قرار داده است.

محمد محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر رهبر انقلاب، وحید حقانیان، معاون اجرایی این دفتر، غلامعلی حداد عادل و علی اکبر ولایتی، مشاوران رهبری، ابراهیم رئیسی، رئیس قوه قضاییه و محمدحسین افشردی، معروف به محمد باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران از دیگر افرادی هستند که نامشان در این فهرست آمده است.

البته دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا نیز از این قافله عقب نماند و در مصاحبه‌ای اعلام کرده است که این موضوع را بررسی خواهند کرد.

راه تهران و گام چهارم

علی اکبر صالحی در نشست خبری دیروز خود اعلام کرد که ایران به همین شکل به گام‌های خود ادامه خواهد داد. هر چند او گفت که مذاکرات سیاسی با اروپا در جریان است و اروپایی‌ها از اقدامات ایران نگران هستند.

حسن روحانی امروز در اعلام دستور آغاز گام چهارم کاهش تعهدات ایران بر اساس برجام بر این امر صحنه گذاشت.

روحانی خطاب به اروپا گفت که فعالیت جدید ما با نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی خواهد بود و گام چهارم همانند گام‌های قبلی قابل بازگشت است و هر زمان که آنان به تعهدات اول ژانویه ۲۰۱۷ خود بازگردند ما نیز به تعهدات خود در این تاریخ باز خواهیم گشت.

رئیس‌جمهوری با بیان اینکه «طبق برجام قرار بر این شد که ۱۰۴۴ سانتریفیوژ در فردو بچرخند، اما گازی تزریق نشود»، تصریح کرد: «از فردا گازدهی در فردو آغاز می‌شود که ممکن است با آغاز این گام سر و صداهایی ایجاد کنند و از حساسیت آن‌ها نسبت به فردو باخبریم، اما هر وقت که آن‌ها به تعهدات خود عمل کنند، این گام قابل بازگشت است و باید بدانند که نمی‌توانیم یکجانبه به برجام پایبند باشیم، اما آنها اقدامی نکنند.»

روحانی با بیان اینکه «به تمام مذاکرات پشت‌پرده برای حل و فصل موضوع متعهد هستیم تا به جلو حرکت کنیم»، تصریح کرد: «برخی از کشورها تلاش کردند که قبل از امروز به نتیجه برسیم، اما ناچاریم، گام چهارم را از فردا برداریم و ظرف ۲ ماه آینده فرصت مذاکره وجود دارد و اگر به راه‌حل درستی دست یافتیم تا تحریم فلزات و نفت برداشته شود و نفت را به راحتی بفروشیم و از پول‌هایمان در بانک‌ها استفاده کنیم، کاملاً آمادگی داریم تا به شرایط قبل بازگردیم.»

به این ترتیب اروپا در چهارمین ۶۰ روزه فرصت خود قرار می‌گیرد تا شاید بتواند در مذاکرات سیاسی و در مقابل آمریکا به تعهداتی که وعده آن را داده است عمل کند. پیشنهادهایی که در ماه‌های گذشته به ویژه از سوی رئیس‌جمهوری فرانسه اعلام شده تا کنون نتوانسته راه به جایی ببرد.

صدای سوت سانتریفیوژهای ایران که دیروز از نطنز به گوش اروپا و آمریکا رسید نشان داد که ایران در عمل به همه وعده‌ها ثابت قدم است. همان طور که به استناد ۱۶ گزارش آژانس ایران همه تعهدات برجام را تا قبل از بدعهدی‌های طرف مقابل انجام داده بود اکنون نیز در کاهش تعهدات به هر وعده‌ای عمل می‌کند. اکنون پس از گذشت ۱۸۰ روز شاید اروپا تنها ۶۰ روز آینده را فرصت دارد تا نگرانی‌هایی که سال‌ها مدعی آنهاست رفع کند.